

**ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ
ЗА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ
НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ
(2023 – 2024)**

Община Лясковец

Стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците
в община Лясковец (2023 – 2024)

*Общинска стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и
учениците в община Лясковец (2023 – 2024),
приета от Общински съвет - Лясковец
с Решение № 26 от Протокол № 5 от 21.12.2023 г.*

Съдържание:

Раздел А: Контекст и анализ на потребностите от подкрепа

1. Контекст.....	5
1.1. Предистория: как е създадена стратегията.....	5
1.2. Обхват на стратегията.....	5
1.3. Съответствие с други стратегически документи.....	5
2. Анализ на потребностите от подкрепа на територията на община Лясковец.....	5
2.1. Въведение.....	5
2.2. Състояние на образователната структура в община Лясковец.....	7
2.3. Работа с таланти и даровити деца и ученици.....	7
2.4. Работа с деца и ученици със специални образователни потребности.....	8
2.5. Анализ на здравословното състояние на децата и учениците в обл. В.Търново.....	9
2.6. Изводи.....	13

Раздел Б: Стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Лясковец

3. Описание на предизвикателствата.....	14
4. Стратегически цели.....	15
5. Мерки и дейности за постигане на стратегическите цели	15
5.1. Мерки и дейности към Стратегическа цел 1.....	15
5.2. Мерки и дейности към Стратегическа цел 2.....	20
5.3. Мерки и дейности към Стратегическа цел 3.....	22
5.4. Мерки и дейности към Стратегическа цел 4.....	22
5.5. Мерки и дейности към Стратегическа цел 5.....	23
5.6. Мерки и дейности към Стратегическа цел 6.....	24
6. Ключови индикатори за постигане целите на общинската стратегия.....	25

Раздел В: Координация и публичност

7. Координация на стратегията.....	26
8. Комуникационна програма.....	26
8.1. Цели и задачи на комуникационната програма.....	26
8.2. Изпълнение на комуникационната програма.....	27

Стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците
в община Лясковец (2023 – 2024)

Използвани съкращения (абривиатури)

ДГ	Детска градина
ЗПУО	Закон за предучилищното и училищното образование
МКБППМН	Местна комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетни и непълнолетни
МОН	Министерство на образованието и науката
МС	Министерски съвет
НУ	Начално училище
ОБУ	Обединено училище
СОП	Специални образователни потребности
СУ	Средно училище
ЦОП	Център за обществена подкрепа
РЦПППО	Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование
ЦПЛР	Център за подкрепа на личностното развитие
ЕПЛР	Екип за подкрепа на личностно развитие

Раздел А: Контекст и анализ на потребностите от подкрепа

1. Контекст

1.1. Предистория: как е създадена стратегията

С влизането в сила на Закона за предучилищното и училищното образование (обн., ДВ, бр. 79 от 13.10.2015 г., в сила от 01.08.2016 г.) е въведено изискването за разработване на общинска стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците.

В чл. 197, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО) е регламентирано, че въз основа Областната стратегия по чл. 196 от ЗПУО се приема Общинска стратегия за личностно развитие на децата и учениците, която трябва да включва описание на предизвикателствата, стратегическите цели и необходимите дейности в областта на подкрепата.

Във връзка с изпълнение изискванията на чл. 197, ал. 2 от ЗПУО, Стратегията се приема от общинския съвет за период от две години.

1.2. Обхват на стратегията

Времеви обхват

В съответствие с изискванията на Закона за предучилищното и училищното образование, Общинската стратегия обхваща период от 2 години – от 2023 до 2024 година.

Географски обхват

Общинската стратегия задава параметрите на подкрепа във всички населени места на територията на община Лясковец.

1.3. Съответствие с други стратегически документи

Общинската стратегия за подкрепа на личностно развитие на децата и учениците в община Лясковец (2023 – 2024) е разработена в унисон с принципите на:

❖ Документи на национално ниво, като:

- Национална стратегия за насърчаване и повишаване на грамотността;
- Стратегия за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система;
- Стратегия за образователна интеграция на деца и ученици от етнически малцинства;
- Национална стратегия за детето;
- Национална програма за закрила на детето.

❖ Документи на областно и общинско ниво в област Велико Търново, като:

- Областна стратегия за интегриране на ромите в област Велико Търново;
- План за интегрирано развитие на община Лясковец;
- Общинска програма за закрила на детето.

2. Анализ на потребностите от подкрепа на територията на община Лясковец

2.1. Въведение

Законът за предучилищното и училищното образование (ЗПУО) определя образованието като национален приоритет, чието реализиране се гарантира с прилагането на основополагащи принципи:

- запазване и развитие на българската образователна традиция;

Стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците
в община Лясковец (2023 – 2024)

- равен достъп до качествено образование и приобщаване на всяко дете и на всеки ученик;
- равнопоставеност и недопускане на дискриминация в процеса на предучилищното и училищното образование;
- ориентираност към мотивацията и интереса на детето/ученика, към способността му да прилага усвоените компетентности на практика и към възрастовите и социалните промени в живота му;
- хуманизъм и толерантност;
- съхраняване на културното многообразие и приобщаване чрез българския език и традиции;
- иновативност и ефективност в педагогическите практики въз основа на научна обосновааност и прогнозиране на резултатите от иновациите;
- прозрачност на управлението и предвидимост на развитието на предучилищното и училищното образование;
- гъвкава организация на образователния процес;
- самостоятелност при провеждане на образователни политики;
- самоуправление и децентрализация;
- ангажираност на държавата, общините, юридическите лица с нестопанска цел, работодателите, родителите и всички други заинтересовани страни с проблемите на образованието чрез диалог между тях.

ЗПУО внася ново качество в българското образование, регламентиращо приобщаващото образование като неизменна част от правото на образование и въвежда осигуряването на условия за предоставяне на подкрепа за личностно развитие на децата, както обща така и допълнителна.

Подкрепата за личностно развитие в системата на предучилищното и училищното образование, осъществявана от образователните институции (детски градини, училища, центрове за подкрепа на личностното развитие, специализираните обслужващи звена), се основава на самостоятелно разработени и прилагани политики, чиито основни принципи са:

- развитие на училищната общност, съгласно идентифицираните цели и дейности;
- изграждане на позитивен организационен климат чрез създаване на условия за сътрудничество, ефективна комуникация и отношения на доверие и загриженост към всички участници в образователния процес;
- повишаване на обхвата и пълноценното включване на децата и учениците в образователната система;
- повишаване на знанията, уменията и компетентностите на учениците в образователния процес;
- целенасочена персонализирана подкрепа за всяко дете при идентифициране на когнитивни и социално-емоционални дефицити;
- повишаване на образователните резултати на учениците чрез дигитализация на образователния процес;
- организация на квалификационната дейност съобразно идентифицираните нужди на ниво ученик, паралелка, клас, училище за всеки конкретен педагогически специалист;
- приобщаване и адаптация на новоназначени учители и организация на наставничеството в училищата;
- професионалното образование, съобразено с потребностите на работодателите и местния бизнес;
- утвърждаване на позитивна дисциплина, върху основата на мерки и подходи, гарантиращи изслушване на детето/ученика, осъзнаване на причините за проблемното му

Стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците
в община Лясковец (2023 – 2024)

поведение и предоставяне на възможност за усвояване на добри поведенчески модели спрямо себе си и останалите.

Подкрепата за личностно развитие се предоставя на всяко дете/ученик, като осигурява подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията му в съответствие с индивидуалните образователни потребности.

Основен принцип на ЗПУО е подкрепата за детето/ученика да се осъществява най-близо до мястото, където живее и учи.

2.2. Състояние на образователната структура в община Лясковец

2.2.1. Състояние на общинската мрежа от детски градини и училища

През учебната 2022/2023 година образователната система в община Лясковец е представена от:

- 6 детски градини, от които 1 детска градина с 1 филиална група (ДГ);
- 1 средно училище (СУ) - средищно;
- 1 обединено училище (ОБУ) – средищно;
- 1 начално училище (НУ).

В училищата на територията на община Лясковец се обучават 703 ученици, а децата които посещават детска градина са 329. Учениците със специални образователни потребности /СОП/ в училищата са 30, а в детските градини - 4. Процентът на ученици със СОП в училищата е 4,27 %, в детските градини е 1,22 % спрямо общия брой ученици в училищата и деца в детските градини, а общо децата със СОП съставляват 5,49 % от младото население в образователната система на общината.

2.2.2. Други институции в Община Лясковец, предоставящи възможности за подкрепа на личностното развитие

На територията на община Лясковец функционират Център за обществена подкрепа, Център за младежки и социални дейности, Музей на гурбетчийското градинарство, 6 читалища, които предоставят възможност на децата и младите хора да развиват своите интереси, способности и талант в областта на танцово, музикално, театрално и изобразително изкуство, 11 спортни клуба, от които седем футболни, един по хандбал, един по ориентиране, един по спортна гимнастика и един по шахмат, които предоставят възможност за активно занимание със спорт на децата и младите хора.

В Община Лясковец има назначени един здравен и един образователен медиатор, чиито основни цели са посредничество в процеса на осигуряване на достъп до здравни услуги на представители на уязвими малцинствени групи и подпомагане дейността на училищата в работата им с родители на ученици в риск.

2.3. Работа с талантливи и даровити деца и ученици

Община Лясковец подкрепя и насърчава творческите заложби на деца с изявени дарби в областите природни науки, литература, изкуството и спорта, като ежегодно на празника на града биват връчвани награди на най-добре представилите се ученици на международни и национални конкурси, олимпиади, спортни първенства и турнири.

Общината ежегодно организира културни и спортни събития, в които се изявяват ученици от трите училища. Към всички читалища в общината функционират и младежки формации, които получават от Общината финансова подкрепа и печелят награди в утвърдени международни форуми и национални конкурси. Във всяко от населените места на общината се утвърдиха фолклорни празници, превърнали се с годините в традиция и емблема – „Ден на кокошата чорба“ в с. Козаревец, Фестивал „Хайдушка песен“ в с. Мерданя, „От любов към българското“ в с. Добри дял, „Пъстра трапеца“ в с. Джулюница и Регионален преглед на самодейното изкуство „Пеem и танцуваме“ в с. Драгижево. Участието на младежките формации е неизменна част от тези празници. В традиция за град Лясковец се превърна

Стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците
в община Лясковец (2023 – 2024)

Националния фолклорен фестивал за инструментални изпълнители на българска народна музика „Потомци“, ежегодната Национална детско-юношеска балетна среща и Областен конкурс за рисунка „Фолклорните традиции на моя роден край“.

2.4. Работа с деца и ученици със специални образователни потребности

2.4.1. Разпределение на децата и учениците със СОП в община Лясковец

Разпределението на децата и учениците със специални образователни потребности в различните образователни институции на територията на община Лясковец е следното:

Община	Населено място	Училище/детска градина	Брой ученици/деца със СОП
Лясковец	гр. Лясковец	СУ „М. Райкович“	12
Лясковец	гр. Лясковец	НУ „Цани Гинчев“	11
Лясковец	с. Джулюница	ОБУ „П. Р. Славейков“	7
Лясковец	гр. Лясковец	ДГ „Славейче“	3
Лясковец	с. Джулюница	ДГ „Сл. чучулига“	1
		Общо:	34

Най-голям е броят на учениците със СОП в СУ „М. Райкович“- гр. Лясковец, а най-малък е в ОБУ „П. Р. Славейков“- с. Джулюница.

В детските градини и училищата обучението на децата и учениците със специални образователни потребности се подпомага от ресурсен учител съобразно потребностите им. Броят на ресурсните учители се определя от броя на децата и учениците със СОП, от вида на подкрепата и от броя часове за ресурсно подпомагане.

Работата с деца и ученици със специални образователни потребности се организира в училищата и детските градини в позната за тях образователна среда.

За да получи детето възможност за ресурсно подпомагане трябва да бъде насочено за такова от Регионалния екип за подкрепа на личностното развитие сформирани към съответното Регионално управление по образованието (РУО). В състава на екипа влизат специален педагог, педиатър, психолог, логопед и други професионалисти, които преценят дали детето има нужда от допълнителна подкрепа за усвояване на учебния материал.

2.4.2. Материални условия за обучение на деца и ученици със СОП

На децата и учениците в системата на предучилищното и училищното образование се предоставя подкрепа за личностно развитие, която осигурява подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията им.

В образователните институции на територията на община Лясковец са обособени следните специализирани кабинети:

- СУ „Максим Райкович“, гр. Лясковец – корпус I - кабинет на педагогическия съветник/психолог, ресурсен кабинет, логопедичен кабинет и сензорен кабинет; корпус II – ресурсен кабинет. Кабинетите са оборудвани с компютри, нагледни средства, учебни помагала и дидактични материали;

- НУ „Цани Гинчев“, гр. Лясковец – ресурсен кабинет, логопедичен кабинет и кабинет на психолога. Всеки от кабинетите е оборудван с преносим компютър, дидактическа табла и необходимите учебни помагала;

- ДГ „Славейче“, гр. Лясковец – ресурсен кабинет – оборудван с необходимите учебни помагала, нагледни средства и дидактични материали.

В СУ „Максим Райкович“ - гр. Лясковец – Корпус 1 има изградена рампа за хора с увреждания, НУ „Цани Гинчев“ разполага със съвременна материална база и е изградена достъпна архитектурна среда. Изградена е тоалетна, която да е достъпна за ученици с увреждания.

2.4.3. Персонални условия за обучение на деца и ученици със СОП

В НУ „Цани Гинчев“, гр. Лясковец и СУ „М. Райкович“ гр. Лясковец са назначени училищни екипи за ресурсно подпомагане за учениците включващ психолог, логопед и ресурсен учител, които работят с учениците. От началото на учебната 2022/2023 година в НУ „Цани Гинчев“ - гр. Лясковец е назначен и специален педагог за работа с деца и ученици с умствена изостаналост.

В останалите ОБУ „П.Р.Славейков“ – село Джулюница, ДГ „Славейче“ – град Лясковец и ДГ „Сл. чучулуга“ – село Джулюница, ресурсното подпомагане на децата и учениците се осъществява от специалисти на РЦПППО – Велико Търново.

2.5. Анализ на здравословното състояние на децата и учениците в област Велико Търново

2.5.1. Анализ на здравословното състояние на децата

Анализът и оценката на здравословното състояние на децата от детските градини в област Велико Търново за 2022 година са изготвени на базата на:

✓ обобщените данни за здравословното състояние на децата в детските градини, изготвени от медицинските специалисти от здравните кабинети в детските заведения въз основа на предоставените им от личните лекари талони от профилактичните прегледи, съгласно Наредба №3 на МЗ за здравните кабинети в детските заведения и училищата (обн. ДВ, бр. 38/2000 г.);

✓ Наредба №8 на МЗ за профилактичните прегледи и диспансеризацията (обн. ДВ, бр. 92/2016 г.);

✓ схемата за анализ на здравословното състояние на децата с приложени таблици (писмо на МЗ №32-00-138 от 06.10.2005 г. и изменения от 06.03.2007 г.).

Общи изводи:

1. През 2022 година леко се е увеличил относителният дял на извършените профилактични прегледи на децата, посещаващи детски заведения в област Велико Търново от 97,12% през 2021 на 98,42%.

2. Почти всички от обхванатите с профилактични прегледи деца в областта имат нормални антропометрични показатели (вкл. и разширена норма): за ръст – 96,78% и за телесна маса – 95,87%. В сравнение с предходната учебна година стойностите на двата показателя се запазват почти същите.

3. Относителният дял на диспансеризирани деца в областта е нараснал близо 2 пъти спрямо предходната година: 2,31% през 2021 г. - 4,02% през 2022 г. Структурата на болестите сред децата от 1 до 7-годишна възраст, подлежащи на диспансерно е променена в сравнение с предходните две години. Болестите на дихателната система остават на първо място. На второ място остават очните заболявания, като от трето на второ място се качват психичните разстройства, а на – трето място от второ спадат болестите на нервната система.

Препоръки за подобряване на здравословното състояние на децата:

Към ръководствата на детските заведения:

1. Поддържане на материално-техническата база в детските заведения, в съответствие със санитарно-хигиенните изисквания с цел осигуряване на оптимални условия за растеж и развитие на децата.

2. Осигуряване на хранене на децата, отговарящо на физиологичните норми и изисквания, в съответствие с: Наредба № 2 на МЗ за здравословно хранене на децата на възраст от 0 до 3 години в детските заведения и кухни (обн. ДВ, бр. 28/2013 г.) и Наредба

Стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците
в община Лясковец (2023 – 2024)

№ 6 от 10 август 2011 г. за здравословно хранене на децата на възраст от 3 до 7 години в детски заведения (обн. ДВ, бр. 65 от 2011 г.).

3. Организиране и провеждане на разнообразни форми на спорт и туризъм с децата.

4. Организиране и провеждане на здравно-образователни дейности с децата и родителите относно рисковите за хроничните незаразни болести фактори – нездравословно хранене, ниска физическа активност, тютюнопушене, злоупотреба с алкохол както и за профилактиката на заразните и паразитни заболявания, съвместно с медицинския специалист в детското заведение.

5. Включване на детските заведения в изпълнението на програми (регионални, национални и международни) за профилактика на болестите и промоция на здравето на децата.

6. Организиране и провеждане на редовни занимания по лечебна физкултура за децата с гръбначни изкривявания и затлъстяване, които да се осъществяват под ръководството на кинезитерапевт или рехабилитатор.

7. Информирание на родителите за необходимостта от предоставяне на данни за проведените профилактични прегледи на децата им.

8. Запознаване на родителите с резултатите за здравословното състояние на децата с цел предприемане на мерки от тяхна страна за осигуряване на здравословно хранене и повишаване на двигателната активност на децата.

Към медицинските специалисти от здравните кабинети в детските заведения:

1. Организиране и провеждане на профилактични дейности за предотвратяване или ограничаване на рисковите за хроничните незаразни болести фактори в по-късна възраст – нездравословно хранене, ниска физическа активност и други.

2. Участие в изработването на дневния режим на сън, хранене и занимания на децата, съобразно възрастта им.

3. Участие в изготвянето на седмичните менюта и контрол по спазване на изискванията за здравословно хранене на децата на възраст от 0 до 7 години, съгласно: Наредба № 2 на МЗ за здравословно хранене на децата на възраст от 0 до 3 години в детските заведения и кухни (обн. ДВ, бр. 28/2013 г.) и Наредба № 6 от 10 август 2011 г. за здравословно хранене на децата на възраст от 3 до 7 години в детски заведения (обн. ДВ, бр. 65 от 2011 г.).

4. Участие в организиране и провеждане на здравно-образователни дейности с децата и родителите относно рисковите за хроничните незаразни болести фактори – нездравословно хранене, ниска физическа активност, тютюнопушене, злоупотреба с алкохол както и за профилактиката на заразните и паразитни заболявания.

4. Участие в подготовката и провеждането на различни форми на отдих и туризъм сред децата.

5. Съдействие при включване на децата с гръбначни изкривявания и със затлъстяване в групи по лечебна физкултура и при провеждане на заниманията.

6. Съдействие при изпълнението на действащи програми (регионални, национални и международни) за профилактика на болестите и промоция на здравето на децата.

7. Участие в провеждането на профилактични и противоепидемични дейности за предотвратяване възникването и ограничаване на разпространението на заразни и паразитни заболявания в детските заведения.

8. Осъществяване на контрол върху текущото хигиенно състояние на детското заведение.

9. Активно събиране от родителите на данните за проведените от ОПЛ профилактични прегледи на децата им.

10. Участие в срещи за запознаване на родителите с резултатите за здравословното състояние на децата.

2.5.2. Анализ на здравословното състояние на учениците

Анализът и оценката на здравословното състояние на учениците от 7 до 18 - годишна възраст в област Велико Търново за учебната 2022/2023 година са изготвени на базата на:

- обобщените от медицинските специалисти в училищата данни за здравословното състояние на обслужваните от тях ученици, въз основа на предоставените им от личните лекари талони за резултатите от профилактичните прегледи, съгласно Наредба №3 на МЗ за здравните кабинети в детските заведения и училищата (обн. ДВ, бр. 38/2000 г.);
- Наредба №8 на МЗ за профилактичните прегледи и диспансеризацията (обн. ДВ, бр. 92/2016 г.);
- схема за анализ на здравословното състояние на децата и учениците с приложени таблици (писмо на МЗ №32-00-138 от 06.10.2005 г. и изменения от 06.03.2007 г).

Общи изводи:

1. Относителният дял на обхванатите с профилактични прегледи учениците (98,56%) в област Велико Търново през учебната 2022/23 година е по-голям с 2,18% спрямо този за предходната учебна година (96,38%).

2. Почти всички ученици в областта, обхванати с профилактични прегледи, са с нормални антропометрични показатели (вкл. и учениците във II група разширена норма): за ръст – 94,36% и за телесна маса – 93,78, като в сравнение с предходната учебна година дялът им се запазва почти същия (съответно - 94,51% и 93,94%).

От обхванатите с профилактични прегледи ученици с отклонения по показателя ръст са 5,64% и по показателя телесна маса - 6,22%. Тези данни пораждаат тревога за увеличаване на риска от появата на хронични незаразни болести в по-късна възраст. В сравнение с предходната учебна година дялът на учениците с отклонения от нормалните ръст и тегло се запазва постоянен (съответно 5,49% и 6,06%).

3. Почти всички ученици (97,33%), покривали нормативите за физическа дееспособност са получили оценка над среден 3, което е относително благоприятен резултат.

4. Структурата на болестите сред учениците от 7 до 19-годишна възраст, подлежащи на диспансерно наблюдение се запазва същата в сравнение с предходната учебна година – отново първо място заемат очните заболявания, следвани от алергичните болестите, психичните разстройства, заболяванията на нервната система и болестите на ендокринните жлези и обмяната.

5. Прави впечатление непълната корелация на данните за новооткритите заболявания, подлежащи на диспансерно наблюдение, и броя на фактически диспансеризирани деца в областта.

Анализът на данните, предоставени от медицинските специалисти от здравните кабинети в област Велико Търново относно здравословното състояние на учениците от 7 до 18-годишна възраст показва, че се наблюдават някои неблагоприятни резултати по отношение на: антропометричните показатели; честотата на разпространение на болестите на нервната система и сетивните органи, на дихателната система, ендокринните жлези и обмяната, и психичните разстройства.

Анализът на резултатите от профилактичните прегледи на учениците обуславя необходимостта от провеждане на системни профилактични и промотивни дейности в училищата на областта с цел подобряване на здравето на учениците и намаляване на риска от преждевременно развитие на хронични неинфекциозни заболявания сред тях.

Препоръки за подобряване на здравословното състояние на учениците:

Стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците
в община Лясковец (2023 – 2024)

Към ръководствата на училищата:

1. Поддържане на материално-техническата база в училищата, в съответствие със санитарно-хигиенните изисквания с цел осигуряване на оптимални условия за растеж и развитие на учениците.
2. Осигуряване на хранене на учениците, отговарящо на физиологичните норми и изисквания, в съответствие с Наредба № 37 от 21 юли 2009 г. за здравословното хранене на учениците (Обн. ДВ, бр. 63 от 7 август 2009 г.).
3. Организиране и провеждане на разнообразни форми на спорт и туризъм с учениците.
4. Съвместна работа с медицинския специалист в училището по отношение на организиране и провеждане на здравно-образователни дейности с ученици и родители по теми свързани с рисковете фактори за хронични незаразни болести – нездравословно хранене, ниска физическа активност, тютюнопушене, злоупотреба с алкохол, както и за профилактиката на заразните и паразитни заболявания.
5. Включване на училищата и в изпълнението на действащи програми (регионални, национални и международни) за профилактика на болестите и промоция на здравето на децата.
6. Оказване на съдействие при организиране и провеждане на редовни занимания по лечебна физкултура за учениците с гръбначни изкривявания и затлъстяване, които да се осъществяват под ръководството на кинезитерапевт или рехабилитатор.
7. Информирание на родителите за необходимостта от предоставяне на данни за проведените профилактични прегледи на децата им.
8. Запознаване на родителите с резултатите за здравословното състояние на учениците с цел предприемане на мерки от тяхна страна за здравословно хранене и повишаване на двигателната активност на децата.

Към медицинските специалисти от здравните кабинети в училищата

1. Организиране и провеждане на промотивни и профилактични дейности за предотвратяване или ограничаване на рисковите за хроничните незаразни болести фактори в по-късна възраст – нездравословно хранене, ниска физическа активност и други, сред ученици и техните родители.
2. Участие в изготвяне на седмичните менюта и контрол по спазване на изискванията за здравословно хранене на учениците, съгласно Наредба №37 от 21 юли 2009 г. за здравословното хранене на учениците (Обн. ДВ, бр. 63 от 7 август 2009 г.)
3. Съдействие при включване на ученици с гръбначни изкривявания и със затлъстяване в групи по лечебна физкултура и при провеждане на заниманията.
4. Съдействие за изпълнението на действащи програми (регионални, национални и международни) за профилактика на болестите и промоция на здравето на учениците.
5. Участие в провеждането на профилактични и противоепидемични дейности за предотвратяване възникването и ограничаване на разпространението на заразни и паразитни заболявания в учебните заведения.
6. Осъществяване на контрол върху текущото хигиенно състояние на училището.
7. Активно събиране от родителите на данните за проведените от ОПЛ профилактични прегледи на децата им.
8. Участие в среща за запознаване на родителите с резултатите за здравословното състояние на учениците.

2.6. Изводи

По отношение подкрепата за личностно развитие на децата и учениците в община Лясковец съществува необходимост от:

- осигуряване на специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики;
- привличане на допълнителни специалисти – логопеди, психолози, учители на деца с нарушено зрение (при необходимост), ресурсни учители, медицински специалисти;
- поддържане и повишаване квалификацията на наличните специалисти;
- разширяване на възможностите и мобилността на ЦОП;
- осигуряване на консултации за родителите относно възрастовите особености и психо-физическото развитие на децата им;
- провеждане на информационни кампании за популяризиране на дейностите и услугите в подкрепа за личностно развитие, които се предлагат на територията на община Лясковец;
- продължаване изграждането на елементи от достъпна архитектурна среда в училищата и детските градини на територията на община Лясковец;
- изграждане на достъпна архитектурна среда в обществени сгради и такава в откритите обществени пространства;
- подобряване на транспортните връзки между съставните селища на общините и съответния общински център и областния център;
- подобряване на медицинското обслужване в съставните селища на общината;
- прилагане на активни политики за реализиране на проекти, финансирани със средства по различните финансови инструменти на Структурните фондове, както и чрез други фондове и програми, за да се осигури допълнителен финансов ресурс и дългосрочно положително въздействие върху местната общност;
- обезпечаване на малките (предимно селски) училища с кадри с необходимата правоспособност за провеждане скрининг за деца със СОП и ежедневна работа с тях – логопеди, психолози ресурсни учители;
- разширяване на броя и подкрепа на работата на образователните медиатори.

Организирането и осигуряването на дейностите за подкрепа на личностното развитие на детето и ученика на територията на община Лясковец е динамичен процес, който подлежи на оптимизиране в съответствие с разпоредбите на ЗПУО. Променящите се потребности на образователната система налагат координираност между всички участници в образователния процес, органите на управление на централно и местно ниво, с цел осигуряване на подходяща физическа, психологическа, социална среда, изграждане на позитивен организационен климат и загриженост за развиване на способностите и уменията на всяко дете и ученик.

Раздел Б: Стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Лясковец

3. Описание на предизвикателствата

Приобщаващото образование предполага всички деца или ученици в една образователна институция, независимо от техните силни или слаби страни, в която и да било област, стават част от общността. Те са приобщени в усещането си за принадлежност към другите деца, ученици, учители и непедagogически персонал. Приобщаването не се отнася само до обучение на деца и ученици с увреждания, то се отнася до качествени условия за обучение на всички деца и ученици. Приобщаването означава насърчаване на участието на всички деца и възрастни. То означава също да бъде подкрепена образователната институция да отговори на различния опит на децата или учениците, на техните различни интереси, знания и умения.

Последните години поставиха училището пред нелеката задача да се учи да приобщава. Тези години на усилия показаха, че не е достатъчно децата физически да се преместят в общообразователно училище, за да се чувстват приобщени към общността и връстниците си. Нещо повече - различието в класната стая, постави въпроса как всички деца да получат качествено образование. Процесът на приобщаване не може да бъде самотно усилие на отделни учители или директори, а е политика и кауза на цялото училище.

Предизвикателство, пред което са изправени учителите, които искат да бъдат наистина приобщаващи, е как да уважават и да се отнасят към различията по начин, който да включва всички ученици, а не да ги изключва от обичайни ежедневни дейности, които се случват в класната стая. И все пак, посрещането на това предизвикателство поставя висок стандарт за приобщаваща практика, тъй като насочването на наличните ресурси на преподаването, така че те да обхванат всички ученици, е комплексен и сложен педагогически процес. Той изисква промяна в преподаването от подход, който работи за повечето ученици, и друг, паралелен подход, който работи за различните ученици, изпитващи трудности, към единен подход, който включва развитието на цялата общност от ученици и който се характеризира с възможности за обучение, достъпни за всички, така че всеки един от учениците да може да участва в училищния живот.

Необходимо е образователните институции да имат обща политика и регламенти за разпознаване и осигуряване на подкрепа за личностно развитие на децата. Тази политика би следвало да включва и въвличане на учителите в изготвянето на индивидуалната програма на децата, които получават ресурсна подкрепа.

Община Лясковец е изправена и пред следните предизвикателства в сферата на подкрепата за личностното развитие на децата и учениците:

- осигуряване на достъп на всяко дете и ученик до детска градина или училище най-близо до неговото местоживееене и на правото му на качествено образование;
- гарантиране на достъпа на всяко дете или ученик до подкрепа за личностно развитие в зависимост от неговите индивидуални потребности с оглед възможността за възникване на затруднения в процеса на обучението и приобщаването и на необходимостта от подходяща подкрепа;
- прилагане на диференцирани педагогически подходи в съответствие с интересите и стимулиращи мотивацията на детето и на ученика, съобразени с възрастовите и социалните промени в живота му и адаптирани към способността му да прилага усвоените компетентности на практика;
- приемане и зачитане на уникалността на всяко дете и ученик – индивидуалните потребности и възможности, личностните качества, знанията, уменията и интересите, на които образователната институция трябва да отговори по подходящ начин, така че детето или ученикът да развие максимално своя потенциал;

Стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците
в община Лясковец (2023 – 2024)

- равнопоставеност и недопускане на дискриминация при провеждане на предучилищното и училищното образование;
- сътрудничество между всички участници в процеса на приобщаващото образование – детската градина, училището, центърът за подкрепа за личностно развитие, центърът за подкрепа процеса на приобщаващото образование, детето, ученикът, семейството и общността;
- повишаване квалификацията на педагогическите кадри в детските градини и училища на територията на община Лясковец за работа с деца и ученици със специални образователни потребности.

4. Стратегически цели

- **Стратегическа цел 1:** Изграждане на позитивен организационен климат и подходяща психологическа среда за обучение и предоставяне на възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота на общността;
- **Стратегическа цел 2:** Осигуряване качество на човешките ресурси за ефективно посрещане на разнообразието от потребности на всички деца и ученици;
- **Стратегическа цел 3:** Развитие на институциите в системата на предучилищното и училищно образование за ефективно прилагане на целите, принципите, подходите и процедурите, заложен в нормативната уредба на приобщаващото образование;
- **Стратегическа цел 4:** Подобряване на материалните условия и достъпността на средата за обучение на деца и ученици със специални образователни потребности в институциите от предучилищното и училищното образование;
- **Стратегическа цел 5:** Подобряване на взаимодействието между участниците в образователния процес (деца и ученици, педагогически специалисти и родители) и между институциите за осигуряване на най-добрия интерес на децата и учениците;
- **Стратегическа цел 6:** Подобряване на сътрудничеството с гражданското общество и подобряване на обществената информираност и чувствителност относно целите и принципите на приобщаващото образование.

5. Мерки и дейности за постигане на стратегическите цели

5.1. Мерки и дейности към Стратегическа цел 1

5.1.1. Оценяване на индивидуалните потребности от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците и насочване към обща и/или допълнителна подкрепа:

5.1.1.1. Изпълнение на нормативно определените практики за екипна работа на учителите съгласно чл. 16 и чл. 17 от Наредбата за приобщаващото образование с цел превенция на обучителните затруднения у децата и учениците;

5.1.1.2. Извършване на оценка на риска от обучителни затруднения на децата на 4, 5 и 6 години в подготвителните групи, с цел установяване на готовността им за училище, като се отчита тяхното физическо, познавателно, езиково, социално и емоционално развитие;

5.1.1.3. Ранно оценяване на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата от 3 години до 3 години и половина от педагогическите специалисти в детските градини, съгласно Глава втора, Раздел I на Наредбата за приобщаващото образование, което включва три аспекта:

- ранно оценяване (скрининг) на развитието на детето и на риска от обучителни трудности;
- определяне на необходимостта от допълнителни модули по български език за децата, които не владеят български език;
- идентифициране на нуждата от оценка на потребностите за допълнителна подкрепа.

Стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците
в община Лясковец (2023 – 2024)

5.1.1.4. Определяне на необходимия брой часове за ресурсно подпомагане и/или работа с други специалисти – психолог, логопед, рехабилитатор, сензорен терапевт предвид степента и вида увреждане на конкретното дете/ученик.

5.1.2. Прилагане на ефективни методи и подходи в работата с децата/учениците с обучителни затруднения в детските градини и училищата, във формите за общата подкрепа за личностно развитие:

5.1.2.1. Организиране в училищата на допълнителни обучения по учебни предмети, консултации по учебни предмети;

5.1.2.2. Организиране в училищата и детските градини на логопедична работа като част от дейностите за целите на превенцията на обучителните затруднения;

5.1.2.3. Организиране в детските градини и училищата на възпитателна работа, която ефективно да съчетава груповите и индивидуални форми на педагогическо общуване;

5.1.2.4. Развиване на умения за учене чрез преживяване, за да могат да се формират у децата и учениците умения, като – личностно развитие /позитивна АЗ-концепция/, самопознание, самоосъзнаване и съзнателни избори, лични ценности и качества;

5.1.2.5. Използване на атрактивни методи, подходи и техники в процеса на обучение на децата и учениците с цел ранно формиране на ефективни социални умения и гъвкавост в междуличностните взаимоотношения;

5.1.2.6. Осигуряване на допълнителна подкрепа и ресурс за децата и учениците, които не покриват минимума от знания и компетентности за съответната група/клас, като начин за достойно обучение и участие в тяхната образователна и социална среда, съобразно техните възможности.

5.1.3. Организиране в образователните институции на допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците със СОП в съответствие с новата нормативна уредба - разяснителни дейности, подготовка, прилагане на нормативната уредба, развитие на практиките:

5.1.3.1. Създаване в училищата и детските градини на екипи за подкрепа за личностно развитие (ЕПЛР) за всяко конкретно дете и ученик, за което ще се извършва оценка на индивидуалните потребности и ще се предоставя допълнителна подкрепа;

5.1.3.2. Взаимодействие между ЕПЛР в детските градини и училищата с регионалния екип за подкрепа за личностно развитие (РЕПЛР) в РЦПППО, във връзка с одобряване или неодобряване необходимостта от предоставяне на допълнителна подкрепа, извършване на оценка в образователни институции, които нямат експертен капацитет за създаването на пълни екипи;

5.1.3.3. Разработване на индивидуален учебен план и индивидуални учебни програми за учениците със СОП и изготвяне на седмично разписание, съобразено с психо-физическите особености и индивидуалните потребности на ученика. Учителят / класният ръководител, съвместно с екипа за подкрепа за личностно развитие на детето, детето и неговите родители, изготвят индивидуална учебна програма, съгласуват начините и формите на обучение;

5.1.3.4. Използване на разнообразни образователни стратегии, методи и техники за преподаване, обучение, възпитание, учене и мотивиране на учениците със СОП. Прилагане на иновативни дидактически упражнения и игри за работа с ученици със СОП;

5.1.3.5. Прилагане на ефективни педагогически и психологически стратегии, методи и подходи за работа с деца/ученици с езиково-говорни разстройства, хиперактивност и дефицит на внимание, разстройства от аутистичния спектър и емоционално-поведенчески разстройства;

5.1.3.6. Осигуряване на психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, рехабилитация на комуникативните нарушения и при физически увреждания на децата и учениците със СОП;

5.1.3.7. Насочване на деца и ученици със специални образователни потребности, които да се обучават в център за специална образователна подкрепа или в специални групи, за които са

Стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците
в община Лясковец (2023 – 2024)

изчерпани възможностите за обучение в общообразователно училище, в условията на чл. 194 от ЗПУО;

5.1.3.8. Осигуряване на възможности за продължаване на обучението след VII клас, включително и професионална подготовка за учениците със СОП;

5.1.3.9. Съвместни кампании и дейности със социалните услуги в общността, както и повишаване на капацитета и компетенциите на работещите в тях, включване на децата в кампании за отбелязване на Ден на детето, Ден на майката, Ден на бащата, заедно с родителите им, за подкрепа и овластяване на семейството.

5.1.4. Съвместни дейности на детските градини и училищата с други компетентни институции за превенция и адекватни реакции при прояви на насилие, агресия и тормоз от и спрямо децата/учениците. Включване на педагогически специалисти в Координационен механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертви или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция, действащ във всяка община, обучения на педагогическия и непедагогически персонал за развиване на умения по разпознаване на белези на насилие или negliжиране на децата, начини за реагиране и насочване, като начин на превенция на насилието:

5.1.4.1. Изготвяне съвместно с учениците на правила за поведението им в паралелката или групата;

5.1.4.2. Разглеждане на теми от глобалното, гражданското, здравното и интеркултурното образование в часа на класа, в заниманията по интереси и във факултативните часове. Обучения на ученици в час на класа, свързани с темите: насилие, безопасни връзки, безопасен интернет, гласът на детето;

5.1.4.3. Дейности за развитие на компетентностите на всички членове на институционалната общност, включително за запознаване с различните форми на насилие, агресия и тормоз, техники за тяхното преодоляване. Обучения на педагози по превенция на насилието;

5.1.4.4. Училищата и детските градини да разработват, според своята специфика, дейности по превенция и интервенция въз основа на Механизма за противодействие на училищния тормоз между децата и учениците в училище и на алгоритъма за неговото прилагане, утвърден от министъра на образованието и науката (чл. 44, ал. 3 от Наредбата за приобщаващото образование, в сила от 27.10.2017 г.);

5.1.4.5. Провеждане на превантивни кампании срещу различните форми на насилие, агресия и тормоз в образователните институции в цялата община, включване на децата във всички кампании за противодействие на насилието, тъй като децата имат собствени разбирания за насилието и изразяването им е на достъпен за връстниците им език ;

5.1.4.6. Организиране на спортни събития, дейности и мероприятия, които да съчетават спорта с културата и образованието за утвърждаването на принципи, като толерантност, социална отговорност и уважение към другия;

5.1.4.7. Прилагане на стратегии, методи и техники за справяне с конфликтни ситуации, с прояви на насилие и тормоз в общообразователните институции;

5.1.4.8. Прилагане на ефективни форми и методи за комуникация между детската градина/училището и семейството, привличане на родителите във всички форми на детското участие за повишаване на знанията им за потребностите на детското развитие;

5.1.4.9. Използване на методите на арт-терапията за деца и ученици с проблемно поведение и техните родители;

5.1.4.10. Въвеждане в образователните институции ролята на медиатор при решаване на конфликти в училище като начин за въздействие върху вътрешната мотивация на децата и учениците;

Стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците
в община Лясковец (2023 – 2024)

5.1.4.11. Въвеждане в училищата на практиката на наставничеството (индивидуална подкрепа за ученика от личност, която уважава) като начин за въздействие върху вътрешната мотивация;

5.1.4.12. Обобщаване и анализ на данни на общинско ниво за наложените санкции на учениците по класове и видове санкции за учебна година;

5.1.4.13. Повишаване на информираността на родителите относно изискванията на Наредбата за приобщаващото образование за отсъствията на учениците от учебни занятия и ролята на родителите в процедурите по налагане на санкции;

5.1.4.14. Подобряване на институционалния капацитет за проверки по жалби и сигнали, свързани с агресия и посегателство на и между деца и ученици;

5.1.4.15. Използване на възможностите на програмите на детските градини и училищата по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование да определят и утвърждават спазването на споделени правила, процедури, традиции и колективни ценности;

5.1.4.16. Реализиране на форми на посредничество, решаване на конфликти, превенция на агресията, въвеждане на практиката на ученици-наставници за превенция на конфликти, отпадане от училище и др., организиране на обучения на връстници от връстници;

5.1.4.17. По-тясна връзка и сътрудничество с МКБППМН, формални и неформални младежки организации.

5.1.5. Осигуряване на възможности за разнообразна личностна изява на всички деца и ученици като средство за утвърждаване на позитивна самооценка и мотивиране:

5.1.5.1. Организиране на училищно и общинско ниво на спортни празници, съвместно с деца и ученици със СОП;

5.1.5.2. Организиране на игри на открито за деца със СОП и техни връстници;

5.1.5.3. Организиране на кулинарни празници и състезания - на класно, училищно или общинско ниво;

5.1.5.4. Организиране на театрални групи, вкл. и по кукловодство и представяне на продукцията пред местната общност;

5.1.5.5. Организиране на културни събития в общините с участието на деца и ученици, които да представят своите таланти.

5.1.6. Дейности на образователните институции и общината за подкрепа на дарбите и талантите на децата и учениците. Прилагане на системи за поощрения и награждаване на децата и учениците:

5.1.6.1. Прилагане на гъвкави форми за работа с даровити деца и ученици;

5.1.6.2. Организиране на летни клубове по интереси за деца от 8 до 18 години (временно действащи групи през ваканциите);

5.1.6.3. Осигуряване на допълнителна подкрепа за личностно развитие на деца и ученици с изявени дарби, съобразно чл. 126 от Наредбата за приобщаващото образование:

- осигуряване на възможности за работа с дете или ученик с изявени дарби по конкретен случай и за допълнителна индивидуална работа за развитие и надграждане на изявените дарби;

- осигуряване на възможности за ползване на подходяща физическа среда, обзавеждане, оборудване, материали и консумативи;

- осигуряване на квалифицирани специалисти за допълнителна подкрепа в съответната област - науки, технологии, изкуства, спорт;

- осигуряване на възможности за участие в различни национални и международни изяви - състезания, конкурси, олимпиади, фестивали, концерти, спектакли, изложби и други;

- осигуряване на възможности за включване в програми и проекти.

5.1.6.4. Подкрепа за талантливи деца чрез Програма на мерките за закрила на деца с изявени дарби;

5.1.6.5. Учредяване на морални и материални награди за децата и учениците на училищно и общинско ниво при:

Стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците
в община Лясковец (2023 – 2024)

- постигнати изключителни успехи в учебната дейност и за върхови постижения и класиране на призови места при реализирането на изследователски проекти в конкретни предметни области, на творчески проекти или на проекти, свързани с иновации в образованието;

- класиране на призови места и получаване на отличия за значими постижения в национални и международни състезания, олимпиади, конкурси, фестивали и други форуми за изява на способностите в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта;

- прояви на гражданска доблест и участие в доброволчески или благотворителни инициативи или при участие в дейности и значими прояви за приобщаване на децата и учениците към непреходните национално значими идеали и ценности, както и за утвърждаване на европейските ценности и сближаването на европейските народи.

5.1.6.6. Използване в педагогическото общуване на положително вербално поощрение за успехи или за подходящо поведение, както и искрени похвали, които са специфични за показаното поведение;

5.1.6.7. Развитие на уменията на педагогическите специалисти да прилагат техники за даване на позитивна обратна връзка към децата и учениците. Стимулиране на детското участие чрез обучения на ученици и педагогически специалисти, търсене на обратна връзка от децата.

5.1.7. Дейности по кариерно ориентиране и консултиране като част от общата подкрепа за личностно развитие:

5.1.7.1. Дейности по професионално ориентиране в училищата чрез игри, директно наблюдение и пряк контакт с хора от различни професии;

5.1.7.2. Организиране на дни на кариерното ориентиране;

5.1.7.3. Организиране на кръгли маси и работни срещи с работодатели, партньори, ученици, родители, училищно настоятелство, обществен съвет — на училищно и общинско ниво;

5.1.7.4. Представяне пред учениците със СОП и техните родители на възможностите, които училищата предлагат за тяхното професионално образование;

5.1.7.5. Организиране на дискусии с родителите и подлежащите на задължително образование с цел продължаване на образованието им в средни училища.

5.1.8. Предотвратяване на напускането на училище и ефективно включване на отпаднали ученици обратно в образователната система:

5.1.8.1. Прилагане на нормативната уредба за оценяване на индивидуалните потребности от допълнителна подкрепа на деца в риск, като се извършва оценка на рисковите фактори и за развитието и защитните фактори в ситуацията на детето или ученика и неговата среда, и се създава план за краткосрочна допълнителна подкрепа;

5.1.8.2. Водене на регистър на децата и учениците в риск от отделилите за закрила на детето към съответната дирекция „Социално подпомагане“;

5.1.8.3. Проучване от отделите за закрила на детето към съответната дирекция „Социално подпомагане“ на необхванатите в училище ученици от социално слаби и ромски семейства;

5.1.8.4. Подобряване на обмена на данни и координацията и сътрудничеството между институциите по конкретни случаи на напускане на образователната система, и по обхвата на учениците, подлежащи на задължително обучение;

5.1.8.5. Благотворителни акции за ученици в социален риск от изключване, вкл. и благотворителни и доброволчески дейности от ученици;

5.1.8.6. Разширяване на обхвата и ефективността на целодневната организация на учебния ден;

5.1.8.7. Мерки за подкрепа на детето и ученика в прехода към училище и между образователните етапи и степени;

5.1.8.8. Кампания против ранните бракове, обучения на ученици за изграждане на здравословни връзки, рискове при връзки в интернет, сексуално здраве.

Стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците
в община Лясковец (2023 – 2024)

5.1.9. Познаване от страна на общините в областта и образователните институции и използване на възможностите на Наредба № 13 за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование:

5.1.9.1. Разширяване на възможностите за включване на децата и младите хора във форми за съвременно здравно образование с цел изграждане на знания, умения и нагласи, необходими през целия живот - въвеждане на учебен предмет, свързан с промоция на здравето;

5.1.9.2. Разширяване на въвеждането на гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование във всички части на учебния план и начини и форми, посочени в глава трета на Наредба 13, включително и в предучилищното образование;

5.1.9.3. Свързване на програмите на училищата и детските градини по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование по чл. 15. ал. 4 от Наредба 13 с целите и ценностите на приобщаващото образование като:

- гарантиране на правото на всяко дете и ученик на достъп до детска градина или училище, най-близо до неговото местоживее, и на правото му на качествено образование;

- прилагане на диференцирани педагогически подходи в съответствие с интересите и стимулиращи мотивацията на детето и на ученика, съобразени с възрастовите и социалните промени в живота му и адаптирани към способността му да прилага усвоените компетентности на практика;

- равнопоставеност и недопускане на дискриминация при провеждане на предучилищното и училищното образование, гаранции за които са създадените условия за обучение на всички деца и ученици заедно, независимо от трудностите и различията, които може да възникнат при ученето и научаването и при участието им в дейността на детската градина или училището, обучения на ученици в толерантност и разбиране към различията;

- намаляване на влиянието на социалните неравенства върху ученето и върху участието на децата и учениците в дейността на детската градина или училището, нетърпимост към дискриминиращите нагласи и поведение и подготовка на децата и учениците за живот в приобщаващо общество;

5.1.9.4. Подобряване на връзките и взаимоотношенията на учебните и детски заведения със здравните медиатори в малките населени места и с общности от компактно население в социален риск.

5.1.10. Осъществяване на обща програма за стимулиране на дейности и изяви на учениците, свързани със заниманията по интереси:

5.1.10.1. Организиране и провеждане на междуинституционални дейности и изяви, включително състезания, концерти и други, с учениците, които участват в заниманията по интереси, от две и повече училища на територията на общината и/или областта;

5.1.10.2. Организиране и провеждане на посещения на културно-исторически и природонаучни обекти, музеи, библиотеки и други институции, публични и стопански организации и други;

5.1.10.3. Организиране и провеждане на занимания по интереси, дейности и изяви, които насърчават играта на шах в училище, в случай на невъзможност на училището да организира и да провежда такива занимания, дейности и изяви.

5.2. Мерки и дейности към Стратегическа цел 2

5.2.1. Осигуряване на специалисти в училищата и детските градини и в общинските институции за предоставянето на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие:

5.2.1.1. Разширяване на психологическото обслужване на потребностите на децата и учениците и на обхвата на училища и детски градини, в които с децата и учениците работят педагогически съветници и психолози в изпълнение на чл. 4, ал. 4 от Наредбата за приобщаващото образование и чл. 15 и чл. 17 от Наредба № 15 от 22 юли 2019 г. за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти;

Стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците
в община Лясковец (2023 – 2024)

5.2.1.2. Съдействие за осигуряване на необходимия брой логопеди, рехабилитатори на слуха и говора и учители на деца с нарушено зрение в изпълнение на чл. 4, ал. 4 от Наредбата за приобщаващото образование и чл. 19 и чл. 21 от Наредба № 15 от 22 юли 2019 г. за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти;

5.2.1.3. Взаимодействие между образователните институции за съвместно ангажиране на специалисти;

5.2.1.4. Осигуряване на ресурсни учители за краткосрочна и дългосрочно допълнителна подкрепа на децата и учениците със СОП по начините, определени от нормативната уредба - назначени в училището и в детската градина от РЦПППО съобразно чл. 283, ал. 3 до 7 от ЗПУО, чл. 74, 120 и 124 от Наредбата за приобщаващото образование (в сила от 27.10.2017 г.);

5.2.1.5. Назначаване на помощник на учителя при повече от три деца или ученици в групата/паралелката (чл. 114 от Наредба за приобщаващото образование);

5.2.1.6. Използване на професионалните компетенции на специалистите, работещи в социалните услуги делегирани от държавата дейности в подкрепа на децата със СОП и с рисково поведение.

5.2.2. Повишаване квалификацията и компетентностите на педагогическите специалисти за идентифициране на индивидуалните потребности, с цел предоставяне на обща и допълнителна подкрепа:

5.2.2.1. Осигуряване на обучения на членовете на ЕПРЛ в детските градини и училищата с методиките за оценяване на децата и учениците, съгласно чл. 77 от НПО;

5.2.2.2. Участие в регионални и национални обучения на педагогически специалисти, извън ЕПЛР, за разпознаване на потребността от обща или допълнителна подкрепа и за ефективна екипна работа за предоставянето на подкрепа;

5.2.2.3. Обучение на класни ръководители за ефективно изпълнение на специфичните допълнителни професионални задължения;

5.2.2.4. Предоставяне на институциите и на педагогическите специалисти на информация за квалификационни възможности;

5.2.2.5. Включване на квалификационен компонент, където това е възможно, в проекти на училищно и общинско ниво.

5.2.3. Осигуряване на методическа подкрепа на екипите за подкрепа за личностно развитие в училищата и детските градини, както и на координиращите екипи в училищата и детските градини по чл. 7 от Наредбата за приобщаващото образование:

5.2.3.1. Предоставяне на рамка за оценка на индивидуалните потребности от обща подкрепа за личностно развитие на дете/ученик;

5.2.3.2. Предоставяне на карта за оценка на индивидуалните потребности от допълнителна подкрепа за личностно развитие на дете/ученик;

5.2.3.3. Подкрепа на учителите за диференцирането на подходи за обучение, които дават различни възможности за групиране на потребностите на учениците и насочване на общата и допълнителната подкрепа в най-голямо съответствие с тях;

5.2.3.4. Обучение на педагогическите специалисти в детските градини за извършване на ранно оценяване (скрининг) на развитието на детето и на риска от обучителни затруднения по чл. 8, ал. 3, т. 1 от Наредбата за приобщаващо образование. Наблюдение и методическа подкрепа от страна на РЦПППО на ранното оценяване (нормативно основание - чл. 11 от Наредбата за приобщаващо образование);

5.2.3.5. Консултиране по конкретни казуси.

5.2.4. Сътрудничество между педагогическите специалисти и обмен на добри практики:

5.2.4.1. Организиране на форуми за споделяне на опит и добри практики от педагогическите специалисти - на училищно и общинско ниво;

5.2.4.2. Сътрудничество и представяне на опита на неправителствени организации в прилагането на терапевтични методи и подходи към деца със СОП.

5.2.5. Привличане на образователни медиатори.

5.3. Мерки и дейности към Стратегическа цел 3

5.3.1. Развитие на капацитета на училищата и детските градини за успешно прилагане на новата нормативна уредба:

5.3.1.1. В изпълнение на чл. 6 от Наредбата за приобщаващото образование детските градини и училищата включват в годишните си планове дейности, срокове и отговорници за предоставяне на подкрепа за личностно развитие и изготвят обобщен доклад за състоянието на процеса на приобщаващото образование;

5.3.1.2. В изпълнение на чл. 7 от Наредбата за приобщаващото образование директорите на детските градини и училищата определят координиращ екип в институцията в началото на всяка учебна година. Ролята на координиращият екип е да организира и координира процеса на осигуряване на общата и допълнителната подкрепа за личностно развитие на децата и дейността на екипите за подкрепа за личностно развитие;

5.3.2. Създаване и укрепване на капацитета на екипите за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците със специални образователни потребности.

5.3.3. Възлагане от страна на Община Лясковец на дейности за подкрепа за личностно развитие на деца и ученици по реда на чл. 198, ал. 1 или чл. 283, ал. 6 от ЗПУО.

5.3.4. Възлагане от страна на Община Лясковец на дейностите за подкрепа за личностно развитие на деца и ученици на лицензирани доставчици на социални услуги за деца съгласно чл. 198, ал. 2 и 3 от ЗПУО. Дейностите, които могат да се възлагат по този ред са: превантивна, диагностична, рехабилитационна, корекционна и ресоциализираща работа с деца и ученици, ресурсно подпомагане на деца и ученици със СОП, педагогическа и психологическа подкрепа, програми за подкрепа и обучение на семействата:

5.3.4.1. Проучване на необходимостта от възлагане на дейности по допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците на лицензирани доставчици на социални услуги;

5.3.5.2. Използване кадровия ресурс на доставчиците на социални услуги за обезпечаване на допълнителната подкрепа за личностно развитие;

5.3.4.3. Психосоциална рехабилитация на деца и ученици в ЦОП.

5.4. Мерки и дейности към Стратегическа цел 4

5.4.1. Подобряване на достъпността на архитектурната среда в образователните институции като част от осигуряването на подкрепяща среда:

5.4.1.1. Изграждане на съоръжения за достъпност на входовете на училищата и детските градини - рамки и др.;

5.4.1.2. Изграждане и адаптиране на детски площадки и съоръжения за игра в училищата и детските градини за деца с увреждания;

5.4.1.3. Изграждане на адаптирани санитарни възли в детските градини, училищата и обслужващите звена за децата със СОП.

5.4.2. Подобряване на достъпната физическа среда в образователните институции като начин за предоставяне на равен достъп до образование на децата и учениците, чрез изпълнение на нормативно определените елементи на физическата достъпност.

5.4.3. Подобряване на специализираната подкрепяща среда в образователните институции, съобразно нормативните изисквания:

5.4.3.1. Създаване и оборудване на кабинет за ресурсно подпомагане във всяко училище и детска градина, в които има деца със СОП и периодично обновяване на ресурсните кабинети с дидактични материали;

5.4.3.2. Обзавеждане на помещенията така, че да дават възможност да се устроят учебни места за ученици в инвалидни колички, както и учебни места за ученици с увреден слух, с

Стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците
в община Лясковец (2023 – 2024)

достатъчна осветеност, която да позволява детето или ученикът свободно да отчита по устните на учителя;

5.4.3.3. Осигуряване на достъп за обслужване на деца и ученици с увреждания в останалите помещения (библиотеки, административни кабинети и други);

5.4.3.4. Организиране при необходимост на работни и игрови кътове за индивидуална работа или за работа на пода, както и кътове за почивка в класната стая или в стаята на групата, където заниманията и почивките се осигуряват с подкрепата на ресурсен учител или на помощник на учителя в помощ на децата и учениците със сензорно-интегративна дисфункция, комуникативни нарушения, разстройство от аутистичния спектър или други състояния, изискващи такава организация на пространството в класната стая в училището или в стаята на групата в детската градина;

5.4.3.5. Реализиране на проекти по Националните програми на МОН, насочени към осигуряване на съвременна образователна среда, достъпност и сигурност на средата.

5.4.4. Организиране на необходимите улеснения за участие на учениците със СОП в национални външни оценявания и държавни зрелостни изпити.

5.5. Мерки и дейности към Стратегическа цел 5

5.5.1. Регионалното управление на образованието след края на учебната година обобщава докладите от детските градини и училищата за състоянието на процеса на приобщаващото образование и предоставя информацията на областния управител и на органите на местното самоуправление.

5.5.2. Създаване на работещи практики за изпълнение на нормативните изисквания за уведомяване на Отдела за закрила на детето от страна на училищата и детските градини.

5.5.3. Развитие на ефективни форми за работа с родителите на деца и ученици с обучителни трудности и със СОП:

5.5.3.1. Осигуряване на подкрепяща среда за семействата и близките на децата със СОП - консултиране с психолози, логопеди, социални работници, тренинги и др.;

5.5.3.2. Организиране срещи на родители със сходни проблеми за обмяна на опит и полезна информация;

5.5.3.3. Привличане и използване ресурса на родителите за обогатяване на възможностите за въздействие, социализация и развитие - включване в екипи, извънкласни форми и групи, интелектуален, финансов, емоционален ресурс и т.н.

5.5.3.4. Прилагане на разнообразни и ефективни подходи за информиране на родителите за възможностите за обща подкрепа за личностно развитие и тяхната роля в процеса;

5.5.3.5. Провеждане на срещи с родителите/настойниците на децата и учениците с екипа за подкрепа за личностно развитие, с оглед предоставяне на актуална информация за състоянието на ученика, включително актуални медицински документи при наличие на такива, както и други документи с цел извършване на обективна оценка на образователните потребности от екипа от специалисти;

5.5.3.6. Подкрепа за осигуряване на социален работник в училищата и детските градини, който да изпълнява функцията на медиатор между семейството, обкръжението на детето/ученика и образователната институция;

5.5.3.7. Информирание на родителите за възможностите за продължаване на образованието или за придобиване на професионална квалификация на учениците със СОП след VII и X клас и съвместен избор на най-благоприятна възможност за образование;

5.5.3.8. Определяне на ден в месеца за организиране на „Отворени врати” в ДГ/училище за посещение на родители;

5.5.3.9. Повишаване информираността на родителите относно затрудненията в образователния процес на техните деца и възможностите за преодоляването им (консултации, допълнително обучение, форми за извънкласни и извънучилищни дейности);

Стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците
в община Лясковец (2023 – 2024)

5.5.3.10. Работа с родителите и настойниците, които възпрепятстват децата редовно да посещават училище. Създаване на „Училище за родители” (в учебните заведения и/или на общинско ниво - ЦОП);

5.5.3.11. Осигуряване на адекватна и достатъчна информация за родителите за процеса на приобщаващото образование на институционалните сайтове.

5.5.4. Работа с родителите на деца и ученици с изяви дарби:

5.5.4.1. Консултиране на родителите на деца с изяви дарби и насочване към специалисти за развитие на детето;

5.5.4.2. Създаване и поддържане на информация на сайтовете на общините от област Велико Търново с подробна информация за институции, специалисти, форми (конкурси, пленери, олимпиади, школи, клубове и пр.), насочващи към развитие на дарби и таланти;

5.5.4.3. Разяснителни и информационни кампании за предлаганите услуги за деца с изяви дарби, специалисти в различните сфери на развитие и общински програми и мерки за стимулиране на деца с изяви дарби;

5.5.4.4. Популяризиране на дарители, кампании и юридически лица, подкрепящи даровити и талантливи деца.

5.5.5. Подобряване на координацията и сътрудничеството между институции по отношение на работата с децата в риск и деца, жертви на насилие.

5.5.6. Взаимодействия между участниците в образованието и институциите по отношение на отпадането от училище. Обединяване на усилията за връщане в образованието на отпаднали ученици:

5.5.6.1. Ангажиране с конкретни мерки на обществените съвети, ученическите съвети, ученици и родители-доброволци в дейности, насочени към приобщаването на ученици в риск, ученици в неравностойно положение и подпомагането им да намерят и заемат своето място в училищния живот и в обществото;

5.5.6.2. Провеждане на тематични игри и беседи от ученици в горен курс на ученици в начален и среден курс;

5.5.6.3. Използване на пълния потенциал на наставничеството за работа с ученици, застрашени от отпадане от образователната система;

5.5.6.4. Развитие на целодневна организация на учебния процес, като инструмент за превенция на отпадане от училище, за осигуряване на специализирана помощ при подготовката, за развиване на таланти и удовлетворяване на потребности и интереси;

5.5.6.5. Сътрудничество с библиотеките, мерки за повишаване на грамотността в полза на предотвратяване на обучителните трудности и отпадане;

5.5.6.6. Приобщаване на отделите „Закрила на детето“, МКБППМН и Детска педагогическа стая за съвместни действия по предотвратяване на отпадането, както и за приобщаване на ученици в риск.

5.6. Мерки и дейности към Стратегическа цел 6

5.6.1. Дейности, насочени към местната общественост, за преодоляване на непознаването и предразсъдъците, за повишаване на информираността и чувствителността към децата и учениците със специални образователни потребности:

5.6.1.1. Провеждане на разяснителни кампании, чрез които да се даде яснота за начина, по който протича процесът на приобщаване, неговият смисъл и ефект за всички деца. В основата на кампаниите да стои идеята, че всяко дете със специални нужди има реалните възможности да води един пълноценен и сравнително независим живот, стига да бъде подкрепено своевременно и да му бъде предоставена тази възможност;

5.6.1.2. Организиране на срещи с родителите в детските градини и училищата с цел родителите на деца без специални образователни потребности да разберат, че децата с

Стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците
в община Лясковец (2023 – 2024)

увреждания не представляват опасност за останалите деца и ученици, че всички деца могат да учат и че няма „необучаеми“ деца;

5.6.1.3. Работа с родителските общности за преодоляване на негативни стереотипи и дискриминационни нагласи спрямо различните етноси и децата с увреждания;

5.6.1.4. Промяна на нагласите в училищата и детските градини, в които да възприемат индивидуалните различия между децата като източник на богатство и разнообразие, а не като проблем;

5.6.1.5. Организиране на благотворителни акции в подкрепа на децата в неравностойно положение.

5.6.2. Дейности за осигуряване на достъп до информация за правата и задълженията на децата и учениците, за предлаганите дейности и програми за обучение в институциите в системата на предучилищното и училищното образование и представянето им в достъпен формат като част от условията за равен достъп до образование:

5.6.2.1. Организиране на кампании за информиране на семействата на деца с увреждания за правата, задължения и възможностите за ранно включване на децата в образователната система;

5.6.2.2. Информационни материали и кампании за разясняване на възможностите на разнообразните форми на обучение;

5.6.2.3. Подобряване на информираността на семействата относно организацията и необходимите документи за образованието на децата при напускане на страната и завръщане от чужбина.

5.6.3. Сътрудничество и изграждане на устойчиви партньорства с граждански организации в различни аспекти като квалификация на педагогическите специалисти, осигуряване на специалисти, проучвания, кампании, партньорски проекти.

5.6.4. Провеждане на информационни кампании за привличане на млади хора със средно и висше образование от етническите общности за работа с деца в риск от отпадане или отпаднали от образователната система.

6. Ключови индикатори за постигане целите на общинската стратегия

Постигането на целите, заложи в Стратегията за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Община Лясковец може да бъде измерено чрез следните ключови индикатори:

- Брой детски градини и училища, които самостоятелно организират и обезпечават ресурсното подпомагане на децата и учениците по чл. 283, ал. 4 от ЗПУО, брой деца/ученици със СОП в тях и процент спрямо общия брой деца и ученици със СОП;

- Брой педагогически специалисти, участвали в краткосрочни обучения за развитие на професионалните компетентности за предоставяне на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие;

- Брой институции със значително подобрене на материалната база - нови елементи на достъпна архитектурна среда, разкрити кабинети и др.;

- Брой детски градини и училища, в които работят педагогически съветници и психолози;

- Брой новосъздадени институции;

- Брой преобразувани институции;

- Брой отпаднали деца и ученици от системата на предучилищното и училищното образование;

- Брой привлечени като партньори представители на необразователни институции и НПО.

Раздел В: Координация и публичност

7. Координация на стратегията

Въз основа на Стратегията за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в област Велико Търново, в изпълнение на чл. 197 от ЗПУО е изработена настояща Общинска стратегия за личностно развитие на децата и учениците в община Лясковец. Общинската стратегия се приема от общински съвет с период на действие от две години.

За изпълнението на общинската стратегия ежегодно до 30 април, общинският съвет приема годишен план на дейностите за подкрепа на личностното развитие. Този план е приет по предложение на кмета на Община Лясковец след съгласуване с Регионалното управление на образованието – Велико Търново.

За координиране на дейностите по изпълнение на Стратегията за подкрепа на личностно развитие на децата и учениците в област Велико Търново, със заповед на Областен управител на област Велико Търново, се сформира Звено за мониторинг и оценка. В звеното, освен експерти от Областна администрация Велико Търново, се включват представители на всички общини от областта, Регионално управление на образованието, Регионална здравна инспекция, Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование, представители на неправителствени организации, работещи в сферата на приобщаващото образование и други заинтересовани лица и организации.

Броят на заседанията на звеното за мониторинг и оценка, както и тяхната тематика и разпределянето на задачите между членовете, се осъществява от звеното под ръководството на неговия председател.

Звеното за мониторинг и оценка стартира набавяне на информация, необходима за изготвяне на нова областна стратегия за подкрепа за личностното развитие на децата и учениците за следващ период шест месеца преди изтичане срока на настоящата стратегия.

8. Комуникационна програма

Политиката за предоставяне на информация до обществеността е важно условие за ефективното реализиране на Стратегията за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Лясковец. Обществеността трябва да получи пълна и обективна информация за всяка стъпка при реализиране на дейностите в стратегията. Реализирането на стратегията ще се съпровожда от различни информационни мероприятия, които ще осигурят нейната публичност по време на реализация.

8.1. Цели и задачи на комуникационната програма

Целта на комуникационната програма е да популяризира сред широката общественост и заинтересованите страни ползите, положителните ефекти и резултатите от изпълнението на Стратегията за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Лясковец (2023 – 2024). Тя се основава на следните **принципи**:

- **Прозрачност** – информиране на обществеността за изпълнението на дейностите по Общинската стратегия;
- **Координация** с други стратегии, програми, планове за развитие, изпълнявани от държавната и местната власт;
- **Позитивност на комуникационните послания** – изграждане на климат на доверие и съпричастие с всички заинтересовани страни с оглед на ефективното изпълнение на Общинската стратегия;
- **Широко междуобщинско и междусекторно партньорство**, сътрудничество и екипност в комуникационния обмен;

Стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците
в община Лясковец (2023 – 2024)

• **Достъпност на информацията** – достигане на комуникаращата информация до най-голям брой заинтересовани лица.

Конкретните задачи са:

- Да осигури подкрепа по целите, мерките и дейностите, както и привличане подкрепата на всички заинтересовани страни за постигане на целите на Стратегията за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Лясковец (2023 – 2024);
- Да привлече общественото внимание и да повиши чувствителността на обществото към потребностите на децата и учениците, техните проблеми и възможности за решаването им;
- Да популяризира принципите и посланията на Стратегията за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Лясковец.

Мерки:

- Информирание на местната общност и всички заинтересовани страни за Стратегията за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Лясковец (2023– 2024);
- Популяризиране на органите и институциите на местно и национално ниво, които са ангажирани с подкрепата за личностното развитие на децата и учениците на територията на Община Лясковец;
- Стимулиране ангажираността на всички участници в разработването на стратегията с нейното изпълнение.

Целевите групи на комуникационната стратегия са:

- Органи и институции на държавната и местната власт;
- Териториални структури на държавните органи и институции;
- Неправителствени организации и граждански инициативи;
- Приоритетни целеви групи на общинската стратегия;
- Лидери на общественото мнение;
- Медии;
- Широката общественост.

Включването на партньорите предвижда делегиране на информационни и комуникационни функции на партньорите по изпълнение на Стратегията за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Лясковец (2023 – 2024). При изпълнението на стратегията ще се търси съгласуване и взаимодействие с всички заинтересовани страни, участвали в разработването на стратегията и за нейното изпълнение.

8.2. Изпълнение на комуникационната програма

Механизмите и подходите, които ще се прилагат при изпълнението на комуникационната програма включват:

- Създаване на устойчива информационна среда чрез ефективно използване на различни начини и форми за комуникиране и промотиране на Стратегията за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Община Лясковец (2023–2024);
- Установяване на приемливи норми и параметри на взаимоотношения между участниците в комуникационния процес – всички заинтересовани страни от изпълнението на стратегията;
- Оптимален избор на агенти на влияние, които ще бъдат включени като медиатори в комуникационния процес и ще работят в партньорство с медиите;
- Изграждане на адекватна и възпроизвеждаща се информационна среда чрез:
 - Подаване на достатъчна информация в общественото пространство;
 - Търсене на отзвук и обратна връзка от разпространената информация;

Стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците
в община Лясковец (2023 – 2024)

- Преместване на възможности за коригиращи действия;

Основни комуникационни техники. Комуникационната програма се основава върху няколко основни форми: директна комуникация, комуникация чрез масовите медии, комуникация чрез интернет и информационни материали и работа с партньори.

➤ **Директна комуникация** цели да предостави възможност на заинтересованите страни и на широката общественост да споделят своите мнения, гледни точки и предложения в рамките на дискусии, кръгли маси и дебати. Проблемите в образователната сфера изискват непрекъснат дебат и достигане на гласа на обикновените граждани до отговорните за вземане на политическите решения. Само чрез пряк дебат и комуникация могат да бъдат координирани и хармонизирани усилията на ангажираните с различни секторни политики.

➤ **Комуникация чрез масовите медии.** Важно е редовното и системно предоставяне на информация относно изпълнението на Общинска стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците чрез:

- неформални работни срещи на водещи редактори с екипа, изпълняващ стратегията;

➤ **Комуникация чрез интернет и информационни материали.** Поддържане и актуализиране на информацията за Общинската стратегия в официалната интернет страница на Община Лясковец. Разработване и публикуване на тематични информационни материали, съобразени с целите и мерките на общинската стратегия.

Изготвил: Г. Петрова - Специалист „Детски градини и училища” в Дирекция „ИПХД“